

Προτάσεις για τὸ δημοτικὸ τραγούδι

1. ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΜΕΛΕΤΗΘΕΙ

α.— Πρέπει νὰ ἐξαιρέσουμε τὴ σωστὴ προσωπικὴ μελέτη (παράδειγμα : Σολωμός, Κάλβος), ποὺ πρέπει νὰ τὴ διακρίνουμε ἀπὸ : αὐστηρὰ ἐπιστημονικὲς ἐργασίες (Ν. Πολίτης), καθορισμένες αἰσθητικὲς μελέτες (Ἀποστολάκης), λογογραφικὲς ἐξετάσεις καὶ συλλογὴ ὕλικου («Λογογραφία»), ρηχὲς ποιητικὲς ἢ ἄλλες σπουδὲς ποὺ χρησιμοποιοῦν τὸ δημοτικὸ τραγούδι γιὰ ποικίλους σκοποὺς (Βαλαωρίτης, Κρυστάλλης — σύγχρονοι συνεχιστὲς τῆς ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς λατρείας εἰδους ἀδιάφορου γιὰ τοὺς ἄλλους).

β.— Γιὰ νὰ γίνῃ μελέτη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, πρέπει νὰ καθοριστοῦν τὰ ζητήματα καὶ τὰ θέματα τῆς μελέτης αὐτῆς. Αὐτὸ δὲν ἔχει γίνῃ κατὰ κανένα τρόπο, ἀφοῦ οἱ ὡς τώρα μελέτες εἶναι γενικὰ «λογογραφικὲς», ἀπαντοῦν σὲ ζητήματα ἐξωτερικὰ μονάχα καὶ δὲν ξεκινοῦν ἀπὸ τὴ βάση τῆς ἀρχῆς ἀπόλυτης θεωρήσεως τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Πάντως μερικοὶ ἀκούμπησαν πραγματικὰ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, ἐρχόμενοι ἀπὸ ἄξια μελέτη τοῦ ἰδιαιτέρου τους θέματος (Ι. Θ. Κακριδῆς : «Ὀμηρος»).

γ.— Ἡ ἐξ ὑπαρχῆς ἀντιμετώπιση τῆς μελέτης τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ προϋποθέτει γλωσσικὴ συνείδηση καὶ αἴσθηση ἀκμαία. Ἄν δεχτοῦμε πὼς αὐτὴ εἶναι κατ' ἀρχὴν γιὰ ὅλους δυνατὴ, μένει νὰ θελήσουμε τὴ μελέτη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ — ἔστω καὶ ἀπ' τὴν ἀνάγκη γλωσσικῆς ὁλοκλήρωσης. Κι ἐπειδὴ καλὰ νέα ἐλληνικὰ δὲν ἔχουμε, σημαίνει πὼς δὲν τὴν ἔχουμε, γενικὰ, θελήσει τὴ μελέτη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ.

2. ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΗΘΕΙ

α.— Τὸ δημοτικὸ τραγούδι δὲν εἶναι χτεσινόν, εἶναι αἰώνιο, ἐθνικόν, γλωσσικόν. Ἡ μελέτη του λοιπὸν δὲν ἀπαιτεῖ μιὰ ἰδιαιτέρη κοινωνικὴ ζωὴ. Τὸ ἀγροτικὸ χωριὸ δένεται μὲ τὸ τραγούδι, γιατί δένεται μ' ὅλες τὲς μορφὲς τῆς ζωῆς· ἡ γλῶσσα πάντως εἶναι στὴν οὐσία της καὶ στὶς βάσεις της (καὶ ἴσως στὴ φύση της) ἀγροτικὴ (=φυσικὴ). Ἐξέλιξη τῆς γλώσσας πέρα ἢ ἄσχετα πρὸς αὐτὰ τὰ δεδομένα πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ἀμφίβολη ἢ σημαντικὴ ἀλλοίωσης τῶν στοιχείων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ σὲ ἐπίπεδο πολιτιστικῶν μορφῶν καὶ ὄχι ἀτόμων, ομάδων ἢ ἔστω χρονικῶν περιόδων. Ἐπομένως τὸ κάθε ἄτομο βρίσκει ἐκφραση ἐθνικὰ (=βασικῶς : διεθνικὰ) στὸ δημοτικὸ τραγούδι.

β.— Μελέτη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ μπορεῖ νὰ πραγματοποιεῖται μὲ πολλοὺς τρόπους· ἡ ποιητικὴ γλῶσσα τύπου Σολωμοῦ (: οἱ ρίζες γιὰ τὸ δέντρο τῆς προσωπικῆς γλώσσας) εἶναι πάντα καλὸ παράδειγμα — κάκιστο παράδειγμα ἡ ἀνευλαβὴς ἀναφορὰ στὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ ἡ ὑπερφίαλη σχέση μὲ αὐτό.

γ.— Τὸ δημοτικὸ τραγούδι, στὴν πραγματικὴ του φύση, εἶναι γενικὰ ἄγνωστο.

(Οἱ προτάσεις θὰ συνεχιστοῦν)

ΣΟΚΡ. Α. ΣΚΑΡΤΣΗΣ